

# Resultaten Enquête 2025

## Resultaten Enquête 2025 Nederlandse Cataract- en Refractiechirurgie (Preferred Practice Patterns)

Bijgaand treft u de resultaten van de tweejaarlijkse NIOIC-enquête, die als doel heeft om de actuele voorkeuren en gehanteerde operatietechnieken (*preferred practice patterns*) van collega cataract- en refractiechirurgen te inventariseren en te delen met alle oogartsen in Nederland.

Net als de vorige editie bevat dit document een infographic met de belangrijkste onderwerpen en als bijlage de volledige vragenlijst met alle uitkomsten van de enquête. In de infographic zijn waar mogelijk de uitkomsten van 2023 ter vergelijking in grijs te zien. Omdat respondenten dit keer sommige niet-relevante vragen konden overslaan, zijn de uitkomsten niet altijd een-op-een te vergelijken met die van 2023. Opvallende verschuivingen zijn gemarkeerd met een rode pijl.

De enquête werd in vier weken (14 februari t/m 17 maart 2025) afgenomen onder alle Nederlandse oogartsen en had betrekking op het jaar 2024. Alle 760 NOG-leden ontvingen per e-mail een link naar de digitale vragenlijst. De vragen hadden betrekking op 'de standaard behandeling' waarbij 'standaard' gedefinieerd was als '>50% van de behandelingen in het jaar 2024'. Suggesties uit de enquête van 2023 zijn hierin verwerkt.

De response rate bedroeg 35,5% (270/760). De data werden, net als voorgaande jaren, verzameld en geanalyseerd door **Margaret Zhong** (Maastricht UMC+) via Qualtrics. Het was opnieuw een flinke klus en we zijn Margaret daarom weer zeer dankbaar voor al haar inspanningen!

Hartelijk dank voor het invullen van de enquête. We wensen u veel leesplezier met de infographic en hopen u graag weer te zien op het NIOIC-congres op 14 en 15 november 2025 in het OBA in Amsterdam!

Namens het NIOIC-bestuur,

*Robert Jan Wijdh*



NIOIC

# Inhoudsopgave

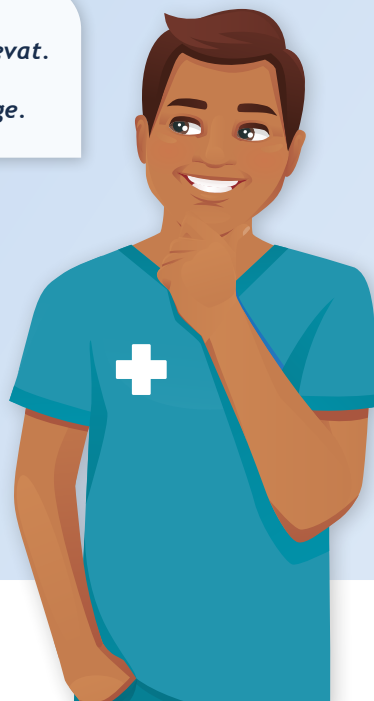
## Infographic

|   |                                      |   |
|---|--------------------------------------|---|
| 1 | Lensformules                         | 3 |
| 2 | Endophthalmitis profylaxe            | 4 |
| 3 | CME profylaxe                        | 5 |
| 4 | Premium IOL's                        | 6 |
| 5 | Bilaterale cataractchirurgie (ISBCS) | 7 |
| 6 | Duurzaamheid                         | 8 |

*In de hoofdstukken 1 t/m 6 zijn de belangrijkste cijfers visueel samengevat. Een volledig overzicht van alle uitkomsten is opgenomen in de bijlage.*

## Bijlage

|           |                                                                                               |    |
|-----------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Sectie 1  | Algemeen overzicht vragen                                                                     | 9  |
| Sectie 2  | Cataract - Algemeen                                                                           | 10 |
| Sectie 3  | Cataract - Techniek                                                                           | 15 |
| Sectie 4  | Cataract - Complex cases en Complicaties                                                      | 18 |
| Sectie 5  | Cataract - Postoperatief Follow-Up beleid                                                     | 20 |
| Sectie 6  | Cataract - Correctie van Presbyopie                                                           | 22 |
| Sectie 7  | Cataract - Correctie van astigmatisme                                                         | 28 |
| Sectie 8  | Bilaterale Cataractoperatie (ISBCS)<br><i>Immediate Sequential Bilateral Cataract Surgery</i> | 32 |
| Sectie 9  | Cataract - Sustainability Questions                                                           | 35 |
| Sectie 10 | Refractie Chirurgie                                                                           | 37 |



# 1 Lensformules

Hieronder ziet u de vier meest gebruikte lensformules voor ogen met een normale lengte (22-26 mm), kortere ogen en langere ogen.

In alle gevallen is de Barrett Universal II de meest gebruikte lensformule. Het gebruik van deze formule lijkt zelfs iets toe te nemen ten opzichte van 2023.

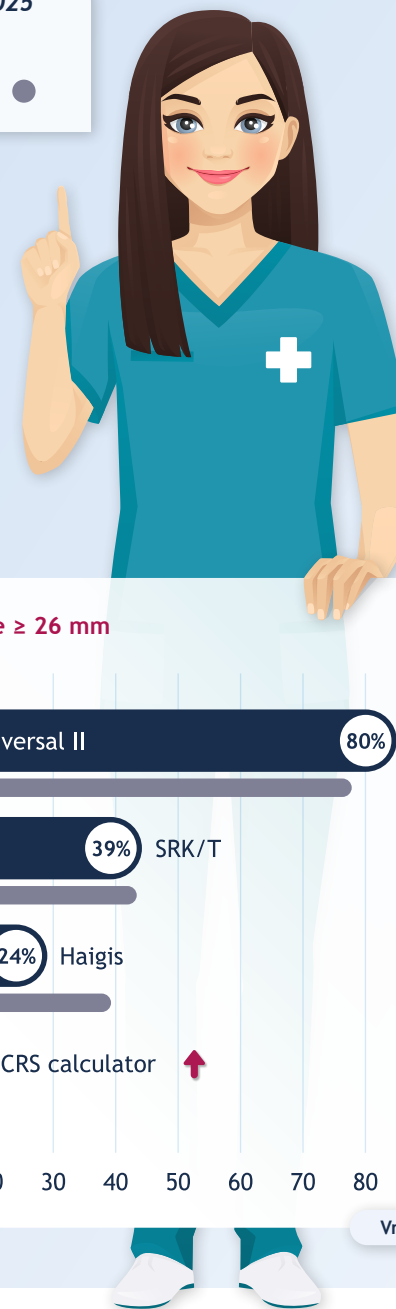
De SRK/T en de Haigis formule komen op een tweede en derde plaats bij normale- en lange ogen.



Ontdek en vergelijk de cijfers van 2025 met de cijfers uit de vorige enquête van 2023. De cijfers van 2023 zijn aangegeven met de donkergrijs: ●

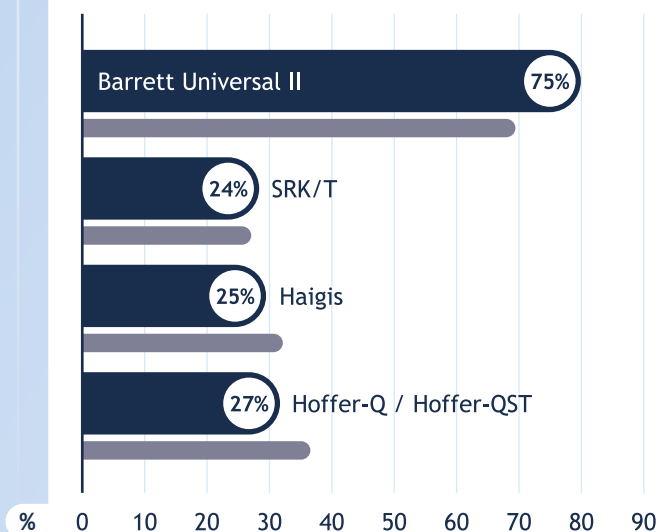
Hoffer-Q(ST) is nog steeds de tweede formule bij korte ogen, maar wordt in alle gevallen minder gebruikt.

Opvallende nieuwkomer bij de ogen met een hoge aslengte is de ESCRS Calculator die de Hoffer-Q formule van de 4e plaats verdringt.



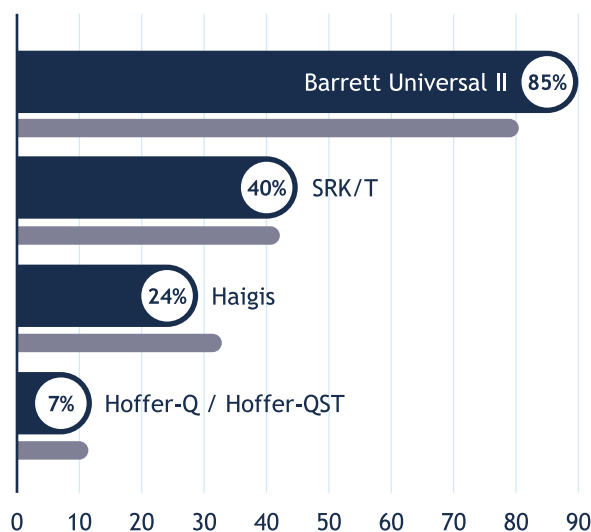
Voor ogen gebruik ik standaard de volgende lensformule

Met aslengte  $\leq 22$  mm



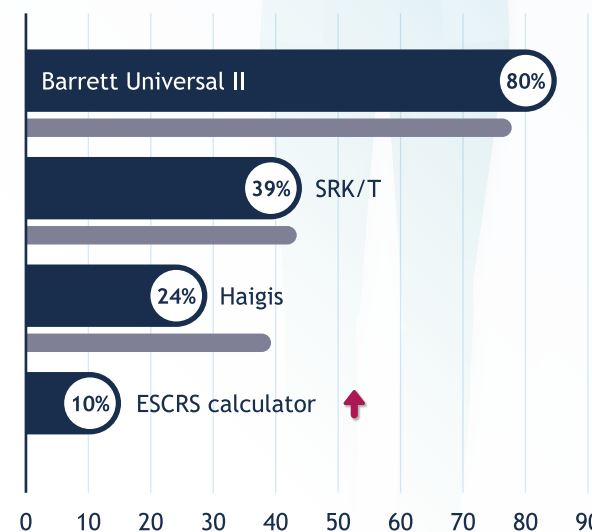
Vraag 6

Met aslengte 22 - 26mm



Vraag 5

Met aslengte  $\geq 26$  mm



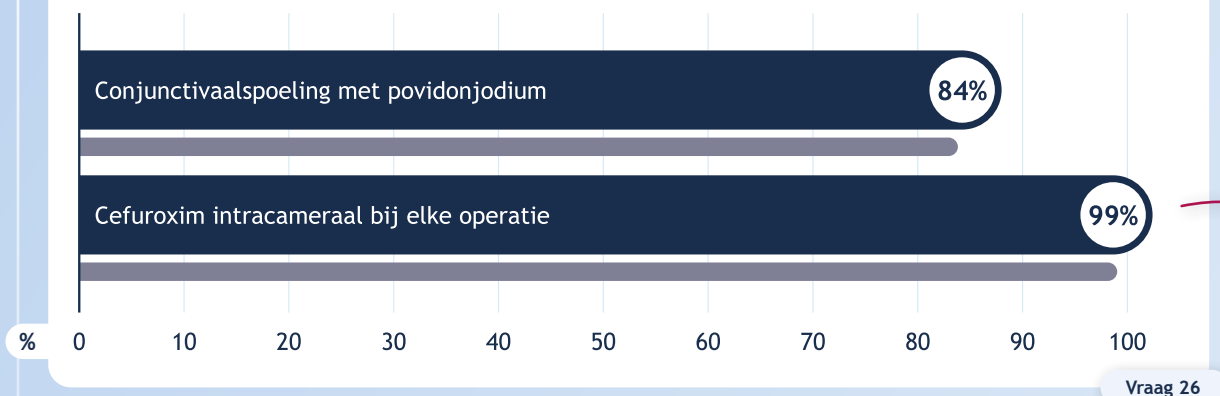
Vraag 7



## 2 Endophthalmitis profylaxe

Standaard geef ik bij mijn cataractoperaties

De twee meest gegeven antwoorden



In de enquête gaf bijna iedereen aan intracameraal cefuroxim te gebruiken als endophthalmitis profylaxe en de meerderheid doet ook een conjunctivaal spoeling met povidonjodium. Dit is vrijwel onveranderd gebleven ten opzichte van 2023.

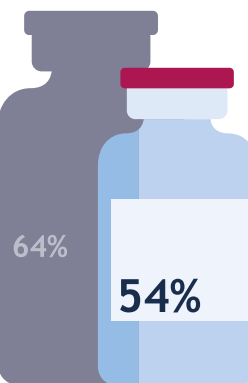
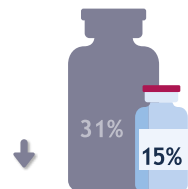
Ongeveer de helft van de respondenten gaf aan één flacon te gebruiken voor meerdere patiënten op één dag, dit percentage is wat afgenomen t.o.v. 2023 (65%).

Nieuw is het gebruik van de door de apotheek geleverde **voorgevulde spuitjes**. Het gebruik van één flacon voor meerdere patiënten over meerdere dagen kwam in deze enquête vrijwel niet meer voor (n=1).

Wanneer ik standaard Cefuroxim bij elke operatie geef, is mijn gebruikelijk keuze



Een nieuwe flacon gebruiken voor elke operatie



Eén flacon gebruiken voor meerdere operaties op dezelfde dag

Eén flacon gebruiken voor meerdere operaties gedurende meerdere dagen



Door de apotheek geleverde **voorgevulde spuitjes** met cefuroxim (1 per patient)



Vraag 27

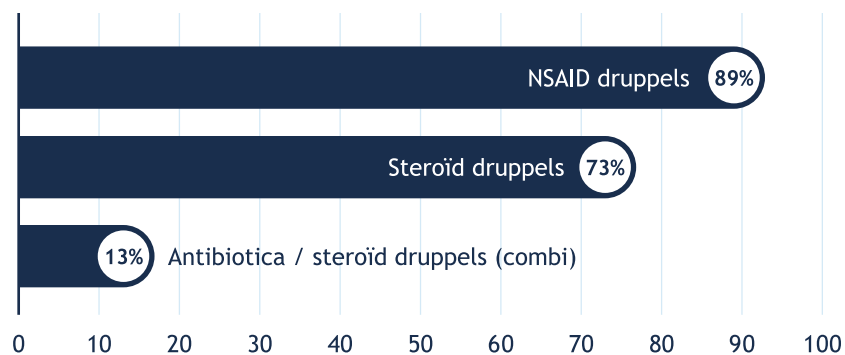
### 3 CME profylaxe

De CME-profylaxe voor zowel diabetes als niet-diabetes bestaat voor de meeste respondenten uit NSAID- en steroid druppels. In vergelijking met 2023 zijn deze cijfers grotendeels gelijk gebleven.

Wel is er een nieuwe optie bijkomen (geen onderscheid tussen patiënten met en zonder DRP) waardoor de percentages van sommige antwoorden (NSAID- en steroid druppels) wat lager uitvallen dan in 2023.

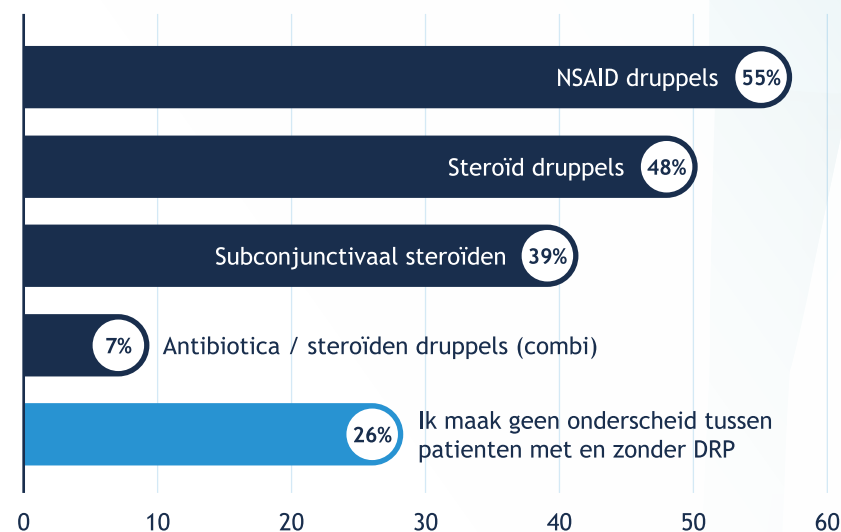
Mijn standaard beleid ter preventie van CME is

#### Voor niet-diabetes



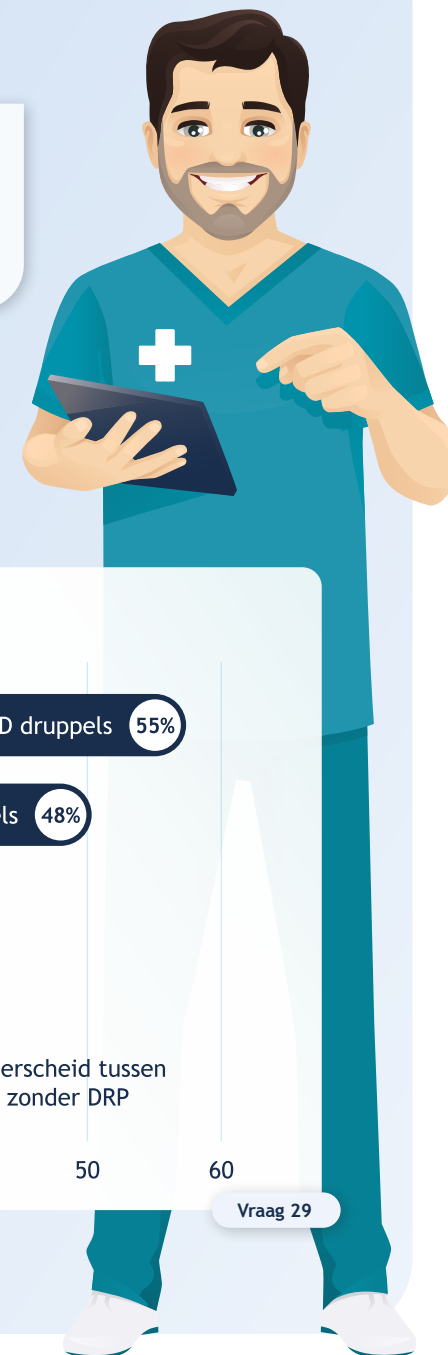
Vraag 28

#### Voor diabetes



Vraag 29

Voor diabetes is in de PREMEDI-studie<sup>1</sup> aangetoond dat subconjunctivale steroiden de kans op CME verkleinen. Toch geeft maar 31% van de respondenten aan subconjunctivale steroiden te gebruiken bij diabetes-patiënten.

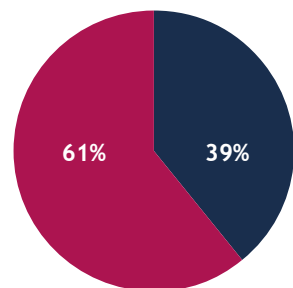


<sup>1</sup> Wiolders, L. H. P. et al. Randomized controlled European multicenter trial on the prevention of cystoid macular edema after cataract surgery in diabetics: ESCRS PREMEDI Study Report 2. Journal of cataract and refractive surgery 44, 836-847 (2018).



## 4 Premium IOL's

Implanteert u multifocale of EDOF IOL's?



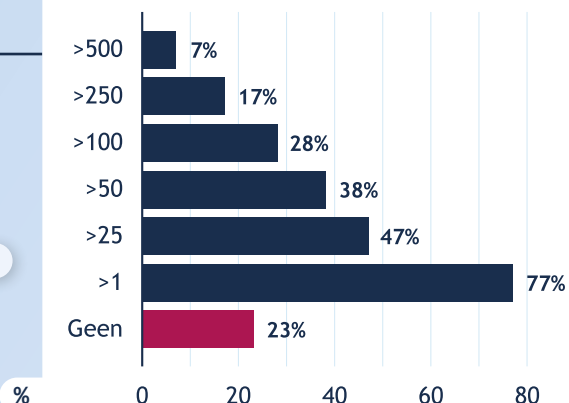
Ja

Nee

Vraag 38

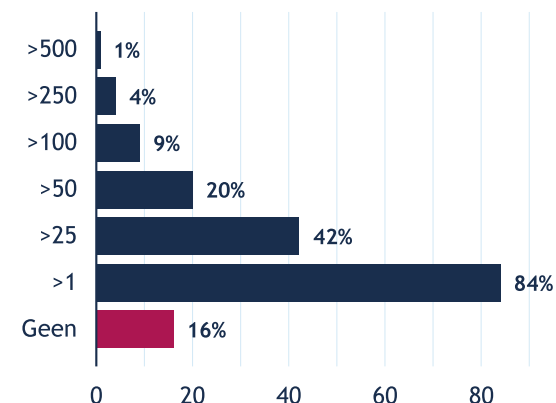
Van het aantal respondenten die heeft aangegeven multifocale of EDOF IOL's te implanteren, laten de staafdiagrammen zien in welke mate de verschillende lenzen worden toegepast.

### Enhanced monofocal/monofocal plus IOL's



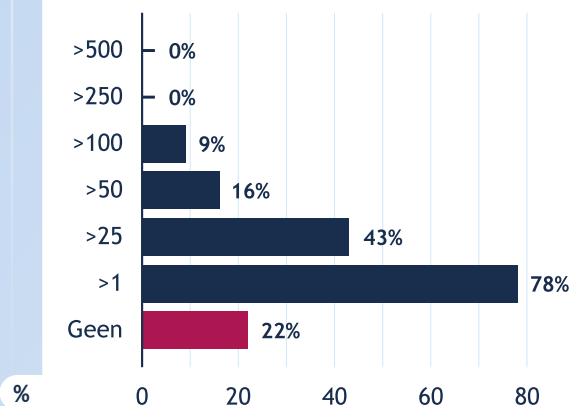
Vraag 39

### Non-torische EDOF IOL's



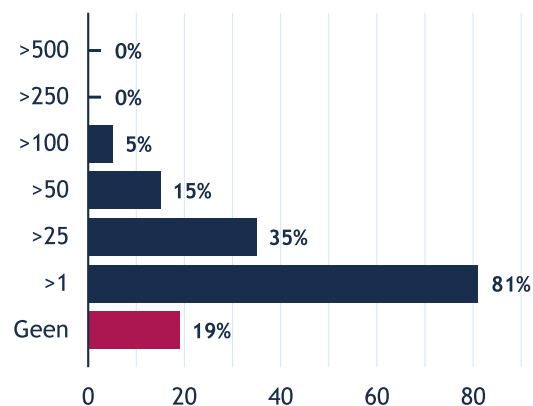
Vraag 40

### Torische EDOF IOL's



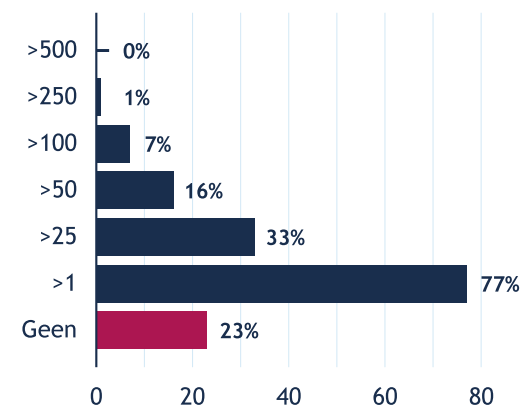
Vraag 41

### Non-torische multifocale IOL's



Vraag 42

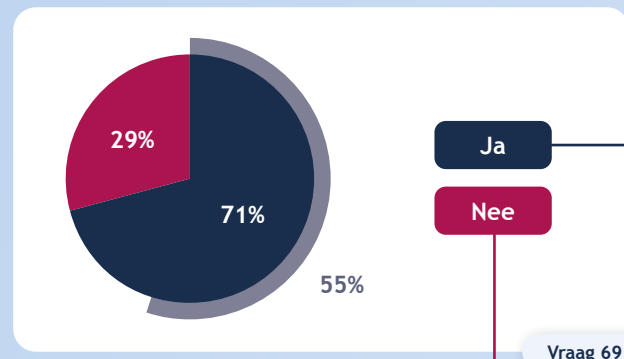
### Torische multifocale IOL's



Vraag 43

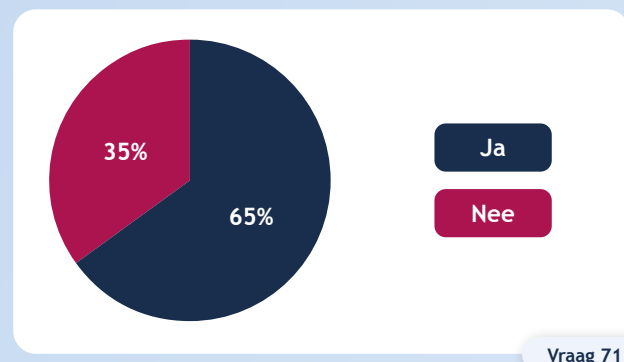
## 5 Bilaterale cataractchirurgie (ISBCS)

Voert u momenteel (weleens) bilaterale cataractchirurgie uit?



Het percentage respondentent dat bilaterale cataract chirurgie (immediate sequential bilateral cataract surgery of ISBCS) uitvoert is inmiddels 71% en van degenen die dat nog niet doen geeft tweederde aan dat in de nabije toekomst alsnog te gaan doen.

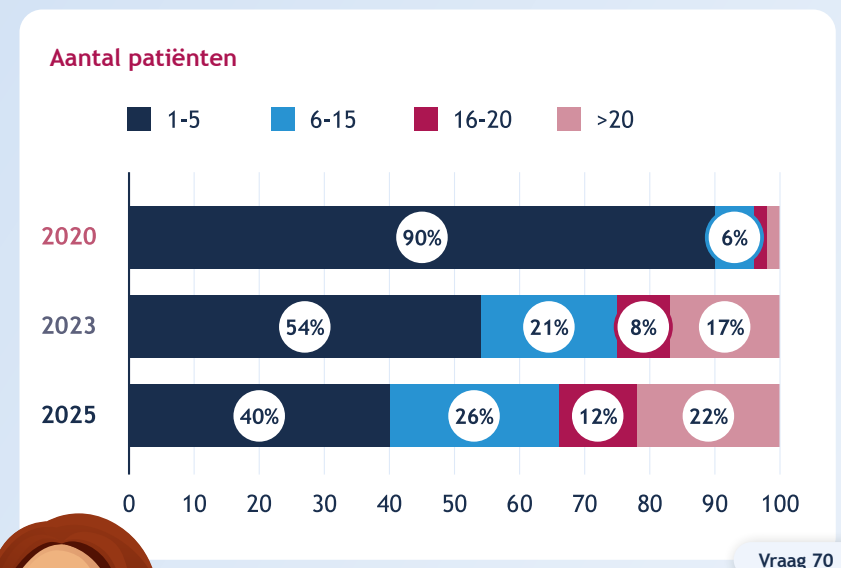
Zou u binnenkort routinematig bilaterale cataractchirurgie overwegen?



71% van de respondenten opereert nu twee ogen op één dag. In 2023 was dit nog maar 55%.

Uit een Nederlandse multicenter studie<sup>2</sup> die gepubliceerd werd in The Lancet bleek dat ISBCS zeker even veilig en effectief is als delayed sequential bilateral cataract surgery (DSBCS). ISBCS is daarentegen veel kosten effectiever.

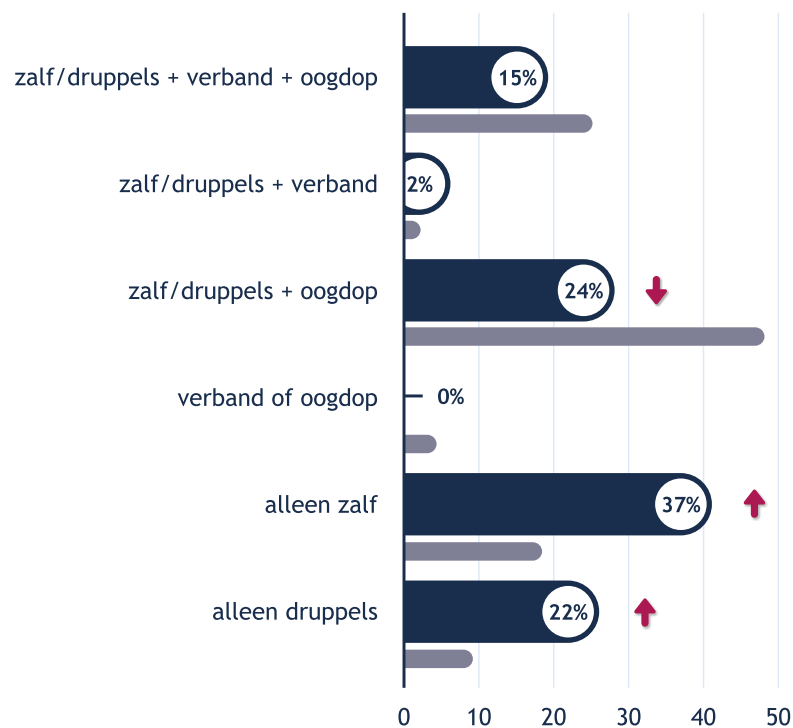
Bij hoeveel patiënten per maand verricht u bilaterale cataractchirurgie?



<sup>2</sup> Spekrijse, L. et al. Safety, effectiveness, and cost-effectiveness of immediate versus delayed sequential bilateral cataract surgery in the Netherlands (BICAT-NL study): a multicentre, non-inferiority, randomised controlled trial. Lancet 401, 1951-1962 (2023).

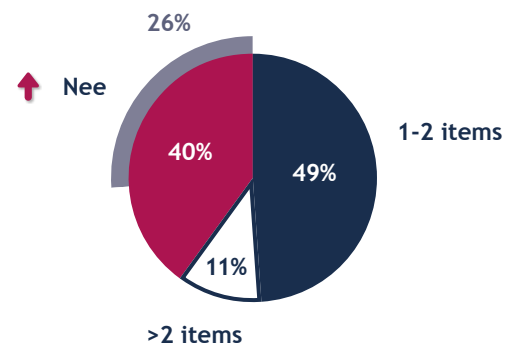
## 6 Duurzaamheid

Wat doet u na de ingreep met het geopereerde oog?



Vraag 75

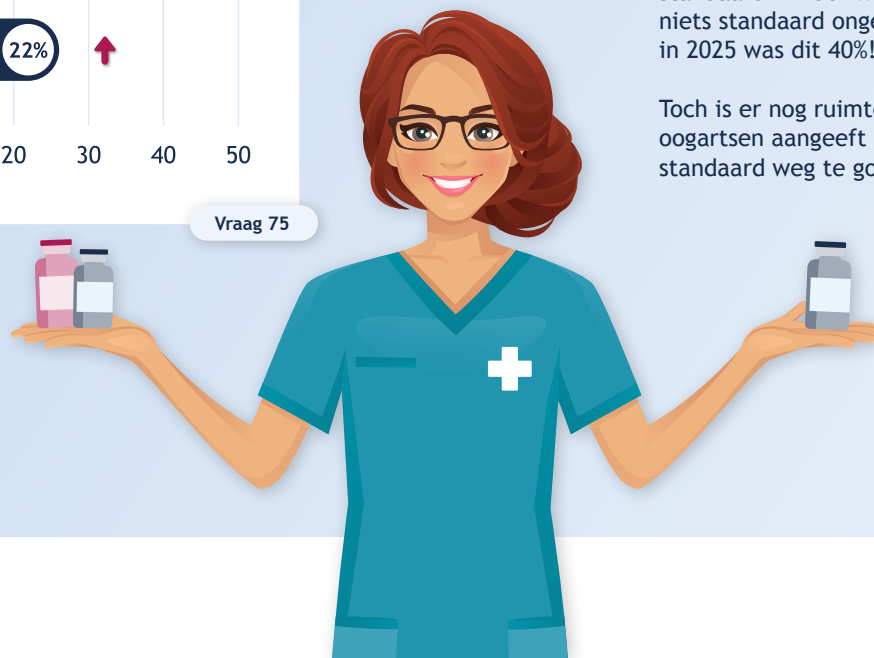
Gooit u standaard ongebruikte items uit uw custom pack weg?



Vraag 77

Ten aanzien van duurzaamheid gaan we de goede kant op. We gebruiken minder verband en oogdoppen en we gooien standaard minder weg: in 2023 gaf 26% van de oogartsen aan niets standaard ongebruikt weg te gooien uit het custompack, in 2025 was dit 40%!

Toch is er nog ruimte voor verbetering, omdat 60% van de oogartsen aangeeft nog één of meer ongebruikte items standaard weg te gooien.



## Bijlage

### Algemeen overzicht vragen

#### Sectie 1

#### Vraag 1

Mijn leeftijd is:

| Antwoord         | 2023 | Percentage | Count (n=270) |
|------------------|------|------------|---------------|
| 20 - 29          | 0%   | 0%         | 0             |
| 30 - 39          | 25%  | 26%        | 70            |
| 40 - 49          | 32%  | 30%        | 81            |
| 50 - 59          | 23%  | 21%        | 58            |
| 60 jaar en ouder | 19%  | 23%        | 61            |

#### Vraag 2

Ik werk binnen de volgende setting:  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord               | 2023 | Percentage | Count (n=270) |
|------------------------|------|------------|---------------|
| Algemeen ziekenhuis    | 32%  | 27%        | 72            |
| Topklinisch ziekenhuis | 31%  | 26%        | 70            |
| Universiteitskliniek   | 13%  | 13%        | 36            |
| ZBC                    | 31%  | 37%        | 99            |
| Privékliniek           | 4%   | 6%         | 15            |
| Anders                 | 4%   | 4%         | 10            |



# Cataract - Algemeen

## Sectie 2

### Vraag 3

In 2024 heb ik volgende aantal cataractoperaties met PHACO techniek uitgevoerd:

| Antwoord           | Percentage | Count (n=270) |
|--------------------|------------|---------------|
| Geen               | 17%        | 46            |
| 1 - 25 ogen        | 1%         | 3             |
| 25 - 50 ogen       | 2%         | 6             |
| 50 - 100 ogen      | 4%         | 10            |
| 100 - 250 ogen     | 9%         | 25            |
| 250 - 500 ogen     | 37%        | 101           |
| 500 - 1000 ogen    | 8%         | 22            |
| Meer dan 1000 ogen | 21%        | 57            |

### Vraag 4

In 2024 heb ik het volgende aantal cataractoperaties met de FLACS (Femtosecond Laser-Assisted Cataract Surgery) techniek uitgevoerd:

| Antwoord           | Percentage | Count (n=223) |
|--------------------|------------|---------------|
| Geen               | 96%        | 215           |
| 1 - 25 ogen        | 0%         | 0             |
| 25 - 50 ogen       | 1%         | 2             |
| 50 - 100 ogen      | 2%         | 4             |
| 100 - 250 ogen     | 0%         | 0             |
| 250 - 500 ogen     | 1%         | 2             |
| 500 - 1000 ogen    | 0%         | 0             |
| Meer dan 1000 ogen | 0%         | 0             |



### Vraag 5

Voor ogen met aslengte 22 - 26mm gebruik ik standaard de volgende lensformule: (Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                    | 2023 | Percentage | Count (n=212) |
|---------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Barrett Universal II                        | 79%  | 85%        | 180           |
| Hill-RBF-calculator (Radial Basis Function) | 1%   | 0%         | 0             |
| Haigis                                      | 32%  | 24%        | 50            |
| Hoffer-Q / Hoffer-QST                       | 10%  | 7%         | 14            |
| Holladay I                                  | 3%   | 3%         | 6             |
| Holladay II                                 | 5%   | 6%         | 12            |
| Olsen                                       | 3%   | 2%         | 5             |
| SRK/T                                       | 41%  | 40%        | 85            |
| EVO                                         | 1%   | 0%         | 1             |
| Kane                                        | 2%   | 1%         | 2             |
| ESCRS calculator                            | nvt  | 5%         | 10            |
| Anders                                      | 3%   | 0%         | 0             |

### Vraag 6

Voor ogen met aslengte  $\leq 22$  mm gebruik ik standaard de volgende lensformule: (Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                    | 2023 | Percentage | Count (n=208) |
|---------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Barrett Universal II                        | 69%  | 75%        | 155           |
| Hill-RBF-calculator (Radial Basis Function) | 2%   | 0,%        | 1             |
| Haigis                                      | 31%  | 25%        | 52            |
| Hoffer-Q / Hoffer-QST                       | 36%  | 27%        | 57            |
| Holladay I                                  | 4%   | 3%         | 6             |
| Holladay II                                 | 4%   | 6%         | 13            |
| Olsen                                       | 2%   | 3%         | 6             |
| SRK/T                                       | 26%  | 24%        | 49            |
| EVO                                         | 1%   | 0%         | 1             |
| Kane                                        | 3%   | 3%         | 6             |
| ESCRS calculator                            | nvt  | 12%        | 24            |
| Anders                                      | 4%   | 0%         | 1             |



### Vraag 7

Voor ogen met aslengte  $\geq 26$  mm gebruik ik standaard de volgende lensformule: (Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                    | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|---------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Barrett Universal II                        | 76%  | 80%        | 169           |
| Hill-RBF-calculator (Radial Basis Function) | 2%   | 0%         | 0             |
| Haigis                                      | 38%  | 24%        | 51            |
| Hoffer-Q / Hoffer-QST                       | 9%   | 4%         | 8             |
| Holladay I                                  | 4%   | 5%         | 10            |
| Holladay II                                 | 6%   | 6%         | 12            |
| Olsen                                       | 3%   | 2%         | 5             |
| SRK/T                                       | 42%  | 39%        | 82            |
| EVO                                         | 0%   | 0%         | 1             |
| Kane                                        | 2%   | 1%         | 3             |
| ESCRS calculator                            | nvt  | 10%        | 21            |
| Anders                                      | 3%   | 0%         | 1             |

### Vraag 8

Standaard gebruik ik de volgende medicatie voor mydriasis: (Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                                    | 2023 | Percentage | Count (n=211) |
|-------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Tropicamide oogdruppels                                     | 59%  | 61%        | 128           |
| Mydriaserit ooginsert                                       | 44%  | 41%        | 86            |
| Fenylefrine oogdruppels                                     | 57%  | 61%        | 128           |
| Cyclopentolaat oogdruppels                                  | 11%  | 12%        | 25            |
| Intracameraal fenylefrine                                   | 14%  | 16%        | 34            |
| Intracameraal mydrane (fenylefrine, tropicamide, lidocaine) | 6%   | 8%         | 16            |
| NSAID oogdruppels                                           | 7%   | 7%         | 14            |



### Vraag 9

Standaard gebruik ik de volgende anesthesietechniek:

| Antwoord                          | 2023 | Percentage | Count (n=211) |
|-----------------------------------|------|------------|---------------|
| Retrobulbair                      | 1%   | 0%         | 1             |
| Peribulbair                       | 1%   | 0%         | 1             |
| Subtenon                          | 6%   | 7%         | 15            |
| Druppelanesthesie                 | 33%  | 33%        | 70            |
| Druppelanesthesie + intracameraal | 59%  | 59%        | 124           |

### Vraag 10

Druppelanesthesie gebruik ik:

| Antwoord  | 2023 | Percentage | Count (n=211) |
|-----------|------|------------|---------------|
| Nooit     | 2%   | 2%         | 5             |
| 0 - 25%   | 6%   | 4%         | 9             |
| 25 - 50%  | 1%   | 2%         | 5             |
| 50 - 75%  | 8%   | 8%         | 16            |
| 75 - 100% | 83%  | 83%        | 176           |

### Vraag 11

Is er een anesthesioloog betrokken bij de preoperatieve screening van patiënten die onder lokale anesthesie aan cataract geopereerd worden?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                                                       | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|--------------------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Altijd bij alle lokale cataractchirurgie patiënten                             | 8%   | 11%        | 24            |
| Alleen bij retrobulbair te opereren patiënten                                  | 4%   | 6%         | 13            |
| Alleen bij retrobulbair- en subtenon te opereren patiënten                     | 12%  | 6%         | 12            |
| Op verzoek oogarts aan anesthesist, bijvoorbeeld in verband met co-morbiditeit | 33%  | 29%        | 61            |
| Nooit                                                                          | 51%  | 52%        | 109           |

### Vraag 12

Standaard krijgt een patiënt met lokale verdoving (inclusief druppelverdoving) aanvullend onderstaande monitoring of behandeling:  
(Graag antwoord geven op alle opties)

Count (n=208, 210, 207, 204, 204)

| Antwoord                   | Ja ('23) | Nee ('23) | Ja  | Nee |
|----------------------------|----------|-----------|-----|-----|
| Intraveneuze toegang       | 7%       | 91%       | 7%  | 91% |
| Pulsoximeter               | 75%      | 24%       | 77% | 23% |
| ECG                        | 4%       | 92%       | 4%  | 95% |
| Intraveneuze verdoving     | 2%       | 93%       | 1%  | 96% |
| Sedatie per os (tabletten) | 9%       | 87%       | 6%  | 91% |



### Vraag 13

Standaard geef ik pre-operatief (1-3 dagen):  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord             | 2023 | Percentage | Count (n=211) |
|----------------------|------|------------|---------------|
| NSAID druppels       | 38%  | 32%        | 68            |
| Steroïd druppels     | 22%  | 24%        | 50            |
| Antibiotica druppels | 8%   | 3%         | 6             |
| Geen druppels        | 57%  | 65%        | 137           |
| Anders               | 4%   | 3%         | 7             |

### Vraag 14

In 2024 heb ik het volgende aantal monofocale IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|------------|------|------------|---------------|
| Geen       | 3%   | 1%         | 3             |
| 1 - 25     | 2%   | 2%         | 4             |
| 25 - 50    | 2%   | 3%         | 6             |
| 50 - 100   | 2%   | 3%         | 7             |
| 100 - 250  | 12%  | 12%        | 26            |
| 250 - 500  | 50%  | 48%        | 101           |
| 500 - 1000 | 27%  | 25%        | 52            |
| > 1000     | 2%   | 5%         | 11            |

### Vraag 15

In 2024 heb ik het volgende aantal monofocale IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|----------|------|------------|---------------|
| Geen     | 82%  | 79%        | 166           |
| 1 - 5    | 13%  | 17%        | 36            |
| 5 - 10   | 3%   | 1%         | 3             |
| 10 - 25  | 2%   | 0%         | 1             |
| >25      | 1%   | 2%         | 4             |

### Vraag 16

In 2024 heb ik het volgende aantal phakic IOL'S geëxplanteerd (al dan niet in combinatie met een cataractoperatie):

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|----------|------|------------|---------------|
| Geen     | 77%  | 75%        | 158           |
| 1 - 5    | 12%  | 17%        | 35            |
| 5 - 10   | 6%   | 6%         | 12            |
| 10 - 25  | 3%   | 1%         | 2             |
| >25      | 2%   | 1%         | 3             |



# Cataract - Techniek

## Sectie 3

### Vraag 17

Standaard maak ik mijn incisie:

| Antwoord                                            | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|-----------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Clear corneal                                       | 39%  | 37%        | 77            |
| Corneoscleraal (limbaal; overgang cornea en sclera) | 57%  | 59%        | 124           |
| Scleraal                                            | 3%   | 3%         | 7             |
| Anders                                              | 1%   | 1%         | 2             |

### Vraag 18

Standaard is mijn uiteindelijke incisieopening:  
(Waardoor IOL gebracht wordt!)

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=209) |
|----------|------|------------|---------------|
| 2,0 mm   | 4%   | 2%         | 5             |
| 2,2 mm   | 51%  | 54%        | 112           |
| 2,4 mm   | 36%  | 36%        | 75            |
| 2,6 mm   | 4%   | 3%         | 6             |
| 2,8 mm   | 4%   | 3%         | 6             |
| > 3 mm   | 0%   | 0%         | 0             |
| Anders   | 1%   | 2%         | 5             |

### Vraag 19

Standaard maak ik mijn phaco incisie:

| Antwoord                     | 2023 | Percentage | Count (n=208) |
|------------------------------|------|------------|---------------|
| Superior tussen 11 en 13 uur | 88%  | 89%        | 185           |
| Temporaal                    | 2%   | 2%         | 5             |
| Op de steilste meridiaan     | 8%   | 6%         | 13            |
| Anders                       | 2%   | 2%         | 5             |

### Vraag 20

Standaard gebruik ik het volgende visco-elastische materiaal:  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord    | 2023 | Percentage | Count (n=209) |
|-------------|------|------------|---------------|
| Geen        | 0%   | 0%         | 0             |
| Protectalon | 15%  | 15%        | 32            |
| HPMC        | 15%  | 14%        | 30            |
| Viscoat     | 4%   | 10%        | 20            |
| Duovisc     | 7%   | 6%         | 12            |
| Healon      | 48%  | 49%        | 102           |
| Provisc     | 21%  | 23%        | 48            |
| Rockvisc    | 0%   | 0%         | 0             |
| Artivisc    | 1%   | 0%         | 1             |
| Anders      | 13%  | 12%        | 26            |



### Vraag 21

Bij een kleine pupil (< 4 mm) gebruik ik de volgende techniek:  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                     | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|----------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Intracameraal fenylefrine                    | 74%  | 81%        | 171           |
| Meerdere sfincterotomiën                     | 6%   | 3%         | 7             |
| Iris retractor haakjes                       | 39%  | 34%        | 71            |
| Pupil expansie ring<br>(zoals malyugin-ring) | 62%  | 64%        | 134           |
| Pupil stretching                             | 19%  | 21%        | 45            |
| Anders                                       | 5%   | 7%         | 14            |

### Vraag 22

Standaard gebruik ik de volgende phacotechniek:

| Antwoord                            | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|-------------------------------------|------|------------|---------------|
| Divide & conquer<br>(4 kwadranten)  | 70%  | 69%        | 145           |
| Divide & conquer<br>(2 hemi-nuclei) | 17%  | 17%        | 35            |
| Horizontal chop                     | 7%   | 8%         | 16            |
| Vertical chop                       | 2%   | 4%         | 8             |
| Anders                              | 5%   | 3%         | 6             |

### Vraag 23

Bij het verwijderen van de cortexresten maak ik gebruik van:

| Antwoord                                     | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|----------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Co-axiale I/A                                | 11%  | 12%        | 25            |
| Bi-manuele I/A met<br>disposable handstukken | 71%  | 71%        | 149           |
| Bi-manuele I/A met reusable<br>handstukken   | 18%  | 17%        | 36            |

### Vraag 24

Vóór de IOL-implantatie verricht ik meestal:

| Antwoord                                              | 2023 | Percentage | Count (n=209) |
|-------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Polishing van het<br>achterkapsel met<br>I/A handstuk | 55%  | 55%        | 115           |
| Hydropressure polishing                               | 9%   | 10%        | 21            |
| Polishing met sandblasted<br>instrument               | 2%   | 1%         | 2             |
| Geen polishing                                        | 32%  | 30%        | 63            |
| Anders                                                | 2%   | 4%         | 8             |



### Vraag 25

Mijn standaard IOL is gemaakt van het volgende materiaal:

| Antwoord             | 2023 | Percentage | Count (n=209) |
|----------------------|------|------------|---------------|
| PMMA (geen vouwlens) | 1%   | 0%         | 1             |
| Siliconen            | 0%   | 0%         | 1             |
| Hydrogel             | 1%   | 0%         | 0             |
| Acrylaat (hydrofoob) | 89%  | 87%        | 181           |
| Acrylaat (hydrofiel) | 9%   | 12%        | 24            |
| Anders               | 1%   | 0%         | 1             |

### Vraag 26

Standaard geef ik bij mijn cataractoperaties:  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                           | 2023 | Percentage | Count (n=210) |
|----------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Conjunctivaalspoeling met povidonjodium            | 83%  | 82%        | 172           |
| Een antibioticum in de spoelvloeistof              | 1%   | 0%         | 0             |
| Cefuroxim intracameraal bij elke operatie          | 98%  | 99%        | 207           |
| Cefuroxim intracameraal alleen bij risicopatiënten | 0%   | 0%         | 1             |
| Antibiotica subconjunctivaal                       | 0%   | 0%         | 1             |
| Steroïden subconjunctivaal                         | 1%   | 1%         | 3             |
| Diamox na de operatie                              | 6%   | 5%         | 10            |
| Anders                                             | 1%   | 2%         | 5             |

### Vraag 27

Wanneer ik standaard cefuroxim bij elke operatie geef, is mijn gebruikelijk keuze:

| Antwoord                                                                      | 2023 | Percentage | Count (n=206) |
|-------------------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Een nieuwe flacon gebruiken voor elke operatie                                | 31%  | 15%        | 30            |
| 1 flacon gebruiken voor meerdere operaties op dezelfde dag                    | 64%  | 54%        | 112           |
| 1 flacon gebruiken voor meerdere operaties gedurende meerdere dagen           | 5%   | 0%         | 1             |
| Door de apotheek geleverde voorgevulde spuitjes met cefuroxim (1 per patient) | nvt  | 31%        | 63            |



# Cataract - Complex cases en Complicaties

## Sectie 4

### Vraag 28

Mijn standaard beleid ter preventie van CME voor niet-diabeten is:  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                               | 2023 | Percentage | Count (n=208) |
|----------------------------------------|------|------------|---------------|
| Antibiotica / steroid druppels (combi) | 18%  | 13%        | 28            |
| Antibiotica druppels                   | 2%   | 1%         | 2             |
| Steroid druppels                       | 76%  | 73%        | 151           |
| NSAID- druppels                        | 89%  | 89%        | 185           |
| Geen druppels                          | 2%   | 2%         | 4             |

### Vraag 29

Mijn standaard beleid ter preventie van CME voor diabeten is:  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                                    | 2023* | Percentage | Count (n=207) |
|-------------------------------------------------------------|-------|------------|---------------|
| Antibiotica / steroiden druppels (combi)                    | 19%   | 7%         | 35            |
| Antibiotica druppels                                        | 2%    | 2%         | 4             |
| Steroid druppels                                            | 76%   | 48%        | 141           |
| NSAID druppels                                              | 90%   | 55%        | 167           |
| Subconjunctivaal steroiden                                  | 31%   | 39%        | 57            |
| Subtenon steroiden                                          | 8%    | 4%         | 14            |
| Intravitreale anti-VEGF                                     | 1%    | 2%         | 2             |
| Intravitreale steroiden                                     | 0%    | 0%         | 0             |
| Oraal steroiden                                             | 0%    | 0%         | 0             |
| Oraal acetazolamide (Diamox)                                | 2%    | 0%         | 3             |
| Geen medicatie                                              | 1%    | 2%         | 2             |
| Ik maak geen onderscheid tussen patiënten met en zonder DRP | nvt   | 26%        | 53            |

\* Let op: Door verschillen in vraagstelling en antwoordopties per jaar, zijn de resultaten niet een-op-een vergelijkbaar.



### Vraag 30

In 2024 heb ik een “dropped nucleus” (> 1/4 kern in corpus vitreum) gehad:

| Antwoord       | 2023 | Percentage | Count (n=208) |
|----------------|------|------------|---------------|
| 0 maal         | 66%  | 71%        | 147           |
| 1 maal         | 28%  | 25%        | 51            |
| 2 maal         | 6%   | 4%         | 9             |
| 3 maal         | 0%   | 0%         | 1             |
| 4 maal of meer | 0%   | 0%         | 0             |

### Vraag 31

In 2024 heb ik postop een “endofthalmitis” gehad (van eigen cataract patiënt):

| Antwoord       | 2023 | Percentage | Count (n=208) |
|----------------|------|------------|---------------|
| 0 maal         | 98%  | 98%        | 204           |
| 1 maal         | 2%   | 2%         | 4             |
| 2 maal         | 1%   | 0%         | 0             |
| 3 maal         | 0%   | 0%         | 0             |
| 4 maal of meer | 0%   | 0%         | 0             |

### Vraag 32

In 2024 heb ik een postop een TASS (Toxic Anterior Segment Syndrome met uveïtis en hypopyon) gehad. Alleen medicamenteus behandeld (steroiden/antibiotica):

| Antwoord       | 2023 | Percentage | Count (n=208) |
|----------------|------|------------|---------------|
| 0 maal         | 94%  | 92%        | 191           |
| 1 maal         | 6%   | 8%         | 16            |
| 2 maal         | 1%   | 0%         | 1             |
| 3 maal         | 0%   | 0%         | 0             |
| 4 maal of meer | 0%   | 0%         | 0             |



# Cataract - Postoperatief Follow-Up beleid

## Sectie 5

### Vraag 33

De eerste postoperatieve controle is:

| Antwoord                                               | 2023 | Percentage | Count (n=206) |
|--------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| 1 dag na ok: fysiek, op locatie                        | 8%   | 3%         | 6             |
| 1 dag na ok: telefonisch                               | 56%  | 27%        | 55            |
| 1 dag na ok: zelfevaluatie (patiënt belt bij klachten) | 15%  | 42%        | 87            |
| 2-3 dagen nvt ok: fysiek, op locatie                   | 1%   | 0%         | 1             |
| 2-3 dagen nvt ok: telefonisch                          | 2%   | 1%         | 2             |
| 4-7 dagen nvt ok: fysiek, op locatie                   | 6%   | 12%        | 24            |
| 4-7 dagen na ok: telefonisch                           | 5%   | 5%         | 11            |
| Anders                                                 | 8%   | 10%        | 20            |

### Vraag 34

De laatste postoperatieve controle (3-6 weken) is:

| Antwoord                                      | 2023 | Percentage | Count (n=205) |
|-----------------------------------------------|------|------------|---------------|
| In eigen kliniek                              | 98%  | 98%        | 201           |
| Wordt elders gedaan door opticiën/optometrist | 2%   | 0%         | 1             |
| Anders                                        | 1%   | 1%         | 3             |

### Vraag 35

Ik gebruik een computerprogramma voor mijn cataract resultaatregistratie:

| Antwoord                                                                                                                                                                                                                                                                      | 2023 | Percentage | Count (n=206) |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Ja, het NOG cataract kwaliteitsregistratie programma                                                                                                                                                                                                                          | 88%  | 92%        | 189           |
| Ja, zowel NOG kwaliteitsregistratie cataract als een ander programma, namelijk: <ul style="list-style-type: none"> <li>Eigen Excelbestand</li> <li>EPD</li> <li>EPIC (2023)</li> <li>Eigen database (2023)</li> <li>IFA (2023)</li> <li>Datagraph, zubisoft (2023)</li> </ul> | 5%   | 1%         | 2             |
| Ja, een ander programma, namelijk: <ul style="list-style-type: none"> <li>Hix</li> <li>Eigen VR-registratie</li> <li>EPIC</li> <li>Excel (2023)</li> <li>Eigen data systeem FYEO (2023)</li> <li>Timeff (2023)</li> </ul>                                                     | 3%   | 3%         | 6             |
| Nee                                                                                                                                                                                                                                                                           | 4%   | 3%         | 8             |
| Ja, de EUREQUO                                                                                                                                                                                                                                                                | nvt  | 1%         | 2             |



### Vraag 36

Patiënttevredenheidsmeting (PROMs Catquest) wordt afgenomen:

| Antwoord                                    | 2023 | Percentage | Count (n=202) |
|---------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Niet                                        | 21%  | 24%        | 48            |
| Bij <50% van cataractoperatie patiënten     | 44%  | 40%        | 81            |
| Bij >50% van een cataractoperatie patiënten | 32%  | 30%        | 60            |
| Anders                                      | 3%   | 6%         | 13            |

### Vraag 37

Wat betreft nastaar:

(Graag antwoord geven op alle opties)

Count (n=205, 202, 200, 204)

| Antwoord                                                             | Ja  | Nee |
|----------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| Ik maak de YAG nastaar opening groter dan de niet gedilateerde pupil | 94% | 6%  |
| Na YAG nastaar laser geef ik oogdruk-verlagende druppels             | 17% | 81% |
| Na YAG nastaar laser geef ik ontstekingsremmende druppels            | 21% | 78% |
| Na YAG nastaar laser wordt patiënt teruggezien voor controle         | 12% | 88% |



# Cataract - Correctie van Presbyopie

## Sectie 6

### Vraag 38

Implanteert u multifocale of EDOF IOL's?

| Antwoord | Percentage | Count (n=208) |
|----------|------------|---------------|
| Ja       | 39%        | 82            |
| Nee      | 61%        | 126           |

### Vraag 39

In 2024 heb ik het volgende aantal enhanced monofocal/monofocal plus IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord   | 2023* | Percentage | Count (n=81) |
|------------|-------|------------|--------------|
| Geen       | 61%   | 23%        | 19           |
| 1 - 25     | 12%   | 30%        | 24           |
| 25 - 50    | 1%    | 9%         | 7            |
| 50 - 100   | 2%    | 10%        | 8            |
| 100 - 250  | 6%    | 11%        | 9            |
| 250 - 500  | 14%   | 10%        | 8            |
| > 500      | 4%    | nvt        | nvt          |
| 500 - 1000 | nvt   | 5%         | 4            |
| > 1000     | nvt   | 2%         | 2            |

### Vraag 40

In 2024 heb ik het volgende aantal non-torische EDOF IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord   | 2023* | Percentage | Count (n=81) |
|------------|-------|------------|--------------|
| Geen       | 67%   | 16%        | 13           |
| 1 - 25     | 16%   | 42%        | 34           |
| 25 - 50    | 5%    | 22%        | 18           |
| 50 - 100   | 5%    | 11%        | 9            |
| 100 - 250  | 3%    | 5%         | 4            |
| 250 - 500  | 3%    | 2%         | 2            |
| > 500      | 1%    | nvt        | nvt          |
| 500 - 1000 | nvt   | 1%         | 1            |
| > 1000     | nvt   | 0%         | 0            |

\* Let op: Door verschillen in vraagstelling en antwoordopties per jaar, zijn de resultaten niet een-op-een vergelijkbaar.



### Vraag 41

In 2024 heb ik het volgende aantal torische EDOF IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord   | 2023* | Percentage | Count (n=81) |
|------------|-------|------------|--------------|
| Geen       | 69%   | 22%        | 18           |
| 1 - 25     | 19%   | 35%        | 28           |
| 25 - 50    | 7%    | 27%        | 22           |
| 50 - 100   | 3%    | 7%         | 6            |
| 100 - 250  | 1%    | 9%         | 7            |
| 250 - 500  | 0%    | 0%         | 0            |
| > 500      | 0%    | nvt        | nvt          |
| 500 - 1000 | nvt   | 0%         | 0            |
| > 1000     | nvt   | 0%         | 0            |

### Vraag 42

In 2024 heb ik het volgende aantal non-torische multifocale IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord   | 2023* | Percentage | Count (n=81) |
|------------|-------|------------|--------------|
| Geen       | 71%   | 19%        | 15           |
| 1 - 25     | 21%   | 47%        | 38           |
| 25 - 50    | 2%    | 20%        | 16           |
| 50 - 100   | 4%    | 10%        | 8            |
| 100 - 250  | 3%    | 5%         | 4            |
| 250 - 500  | 1%    | 0%         | 0            |
| > 500      | 0%    | nvt        | nvt          |
| 500 - 1000 | nvt   | 0%         | 0            |
| > 1000     | nvt   | 0%         | 0            |

### Vraag 43

In 2024 heb ik het volgende aantal torische multifocale IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord   | 2023* | Percentage | Count (n=81) |
|------------|-------|------------|--------------|
| Geen       | 70%   | 23%        | 19           |
| 1 - 25     | 20%   | 43%        | 35           |
| 25 - 50    | 4%    | 17%        | 14           |
| 50 - 100   | 3%    | 9%         | 7            |
| 100 - 250  | 2%    | 6%         | 5            |
| 250 - 500  | 0%    | 1%         | 1            |
| > 500      | 1%    | nvt        | nvt          |
| 500 - 1000 | nvt   | 0%         | 0            |
| > 1000     | nvt   | 0%         | 0            |

### Vraag 44

Als een presbyopie-corrigerende IOL-patiënt postoperatief een visueel significante restrefractie heeft, hoe corrigeert u dit dan?

| Antwoord                | 2023 | Percentage | Count (n=79) |
|-------------------------|------|------------|--------------|
| Laser correctie (PRK)   | 28%  | 34%        | 27           |
| Laser correctie (LASIK) | 5%   | 10%        | 8            |
| Bril of contactlenzen   | 33%  | 32%        | 25           |
| Add-on IOL              | 6%   | 9%         | 7            |
| Anders                  | 29%  | 15%        | 12           |

\* Let op: Door verschillen in vraagstelling en antwoordopties per jaar, zijn de resultaten niet een-op-een vergelijkbaar.



### Vraag 45

Wat is uw meest gebruikelijke procedure om een astigmatisme van 0,75D te behandelen bij een patiënt die een presbyopie-corrigerende IOL krijgt?

| Antwoord                                                           | 2023 | Percentage | Count (n=79) |
|--------------------------------------------------------------------|------|------------|--------------|
| Incisie op de steilste as                                          | 39%  | 35%        | 28           |
| Femtosecond arcuate keratotomy of manuele limbal relaxing incision | 2%   | 1%         | 1            |
| Torische presbyopie corrigerende IOL                               | 23%  | 43%        | 34           |
| Postoperatieve laser vision correction                             | 1%   | 3%         | 2            |
| Bril of contactlenzen                                              | 15%  | 5%         | 4            |
| Er is geen speciale correctie nodig voor deze cataractpatiënt      | 19%  | 13%        | 10           |

### Vraag 46

Wat is uw meest gebruikelijke procedure om astigmatisme van 1,25D te behandelen bij een patiënt die een presbyopie-corrigerende IOL krijgt?

| Antwoord                                                           | 2023 | Percentage | Count (n=77) |
|--------------------------------------------------------------------|------|------------|--------------|
| Incisie op de steilste as                                          | 10%  | 8%         | 6            |
| Femtosecond arcuate keratotomy of manuele limbal relaxing incision | 0%   | 1%         | 1            |
| Torische presbyopie corrigerende IOL                               | 67%  | 83%        | 64           |
| Postoperatieve laser vision correction                             | 1%   | 3%         | 2            |
| Bril of contactlenzen                                              | 16%  | 4%         | 3            |
| Er is geen speciale correctie nodig voor deze cataractpatiënt      | 5%   | 1%         | 1            |



### Vraag 47

Wat beschouwt u als uw grootste barrières voor het uitvoeren van meer presbyopie-corrigerende IOL-procedures in uw praktijk?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                                                                                             | 2023 | Percentage | Count (n=117) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Kosten voor de patiënt of de kliniek                                                                                 | 39%  | 34%        | 40            |
| Bezorgdheid over de kwaliteit van het gezichtsvermogen 's nachts                                                     | 47%  | 34%        | 40            |
| Bezorgdheid over verlies van contrastgezichtsscherpte                                                                | 50%  | 50%        | 59            |
| Bezorgdheid over onvoldoende kwaliteit van het dichtbij zien                                                         | 27%  | 26%        | 30            |
| Bezorgdheid over onvoldoende kwaliteit van het zien op de tussenafstand                                              | 17%  | 23%        | 27            |
| Bezorgdheid over onvoldoende kwaliteit van het vertezien                                                             | 20%  | 25%        | 29            |
| Patiënten in mijn praktijk zijn geen geschikte kandidaten                                                            | 17%  | 26%        | 31            |
| Kan niet voldoen aan de hogere verwachtingen van de patiënt die worden gecreëerd door bij betaling voor de procedure | 51%  | 59%        | 69            |

### Vraag 48

In welk percentage van alle gevallen van cataract richt u op monovisie (met een verschil van 0,5 of meer tussen de ogen na de operatie)?

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=203) |
|----------|------|------------|---------------|
| Geen     | 10%  | 7%         | 14            |
| 1-10%    | 74%  | 73%        | 149           |
| 11-20%   | 8%   | 12%        | 25            |
| 21-40%   | 1%   | 2%         | 4             |
| 41-60%   | 1%   | 1%         | 3             |
| > 60%    | 6%   | 4%         | 8             |

### Vraag 49

Op welke mate van myopie richt u in het niet dominante oog bij monovisie?

| Antwoord        | 2023 | Percentage | Count (n=194) |
|-----------------|------|------------|---------------|
| 0,50 tot 0,75 D | 20%  | 24%        | 46            |
| 0,75 tot 1,25 D | 27%  | 22%        | 42            |
| 1,25 tot 1,75 D | 30%  | 35%        | 67            |
| Ruim 1,75 D     | 22%  | 20%        | 39            |



### Vraag 50

Explaneert u premium IOL's?

| Antwoord | Percentage | Count (n=206) |
|----------|------------|---------------|
| Ja       | 19%        | 39            |
| Nee      | 81%        | 167           |

### Vraag 51

In 2024 heb ik het volgende aantal enhanced monofocal/monofocal plus IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023* | Percentage | Count (n=39) |
|----------|-------|------------|--------------|
| Geen     | 95%   | 69%        | 27           |
| 1 - 5    | 4%    | 26%        | 10           |
| 5 - 10   | 0%    | 3%         | 1            |
| 10 - 25  | 0%    | 0%         | 0            |
| >25      | 2%    | 3%         | 1            |

### Vraag 52

In 2024 heb ik het volgende aantal torische monofocale IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023* | Percentage | Count (n=39) |
|----------|-------|------------|--------------|
| Geen     | 97%   | 79%        | 31           |
| 1 - 5    | 2%    | 18%        | 7            |
| 5 - 10   | 0%    | 3%         | 1            |
| 10 - 25  | 1%    | 0%         | 0            |
| >25      | 0%    | 0%         | 0            |

### Vraag 53

In 2024 heb ik het volgende aantal non-torische EDOF IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023* | Percentage | Count (n=39) |
|----------|-------|------------|--------------|
| Geen     | 95%   | 85%        | 33           |
| 1 - 5    | 5%    | 13%        | 5            |
| 5 - 10   | 0%    | 3%         | 1            |
| 10 - 25  | 0%    | 0%         | 0            |
| >25      | 1%    | 0%         | 0            |

### Vraag 54

In 2024 heb ik het volgende aantal torische EDOF IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023* | Percentage | Count (n=39) |
|----------|-------|------------|--------------|
| Geen     | 97%   | 85%        | 33           |
| 1 - 5    | 2%    | 13%        | 5            |
| 5 - 10   | 1%    | 3%         | 1            |
| 10 - 25  | 0%    | 0%         | 0            |
| >25      | 0%    | 0%         | 0            |

\* Let op: Door verschillen in vraagstelling en antwoordopties per jaar, zijn de resultaten niet een-op-een vergelijkbaar.



### Vraag 55

In 2024 heb ik het volgende aantal multifocale IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023* | Percentage | Count (n=39) |
|----------|-------|------------|--------------|
| Geen     | 94%   | 69%        | 27           |
| 1 - 5    | 4%    | 26%        | 10           |
| 5 - 10   | 1%    | 3%         | 1            |
| 10 - 25  | 0%    | 3%         | 1            |
| >25      | 1%    | 0%         | 0            |

### Vraag 56

In 2024 heb ik het volgende aantal torische multifocale IOL's geëxplanteerd:

| Antwoord | 2023* | Percentage | Count (n=39) |
|----------|-------|------------|--------------|
| Geen     | 96%   | 64%        | 25           |
| 1 - 5    | 2%    | 31%        | 12           |
| 5 - 10   | 2%    | 5%         | 2            |
| 10 - 25  | 0%    | 0%         | 0            |
| >25      | 0%    | 0%         | 0            |

\* Let op: Door verschillen in vraagstelling en antwoordopties per jaar, zijn de resultaten niet een-op-een vergelijkbaar.



# Cataract - Correctie van astigmatisme

## Sectie 7

### Vraag 57

Implanteert u torische IOL's?

| Antwoord | Percentage | Count (n=206) |
|----------|------------|---------------|
| Ja       | 52%        | 107           |
| Nee      | 48%        | 99            |

### Vraag 58

Wat is uw meest gebruikelijke procedure om een astigmatisme van 0,75D te behandelen bij een patiënt die een monofocale IOL krijgt?

| Antwoord                                                           | 2023 | Percentage | Count (n=203) |
|--------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Incisie op de steilste as                                          | 38%  | 33%        | 68            |
| Femtosecond arcuate keratotomy of manuele limbal relaxing incision | 2%   | 2%         | 4             |
| Torische monofocale IOL                                            | 6%   | 12%        | 25            |
| Postoperatieve laser vision correction                             | 1%   | 0%         | 1             |
| Bril of contactlenzen                                              | 28%  | 24%        | 49            |
| Er is geen speciale correctie nodig voor deze cataractpatiënt      | 25%  | 28%        | 56            |

### Vraag 59

Wat is uw meest gebruikelijke procedure om astigmatisme van 1,25D te behandelen bij een patiënt die een monofocale IOL krijgt?

| Antwoord                                                           | 2023 | Percentage | Count (n=203) |
|--------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Lincisie op de steilste as                                         | 96%  | 20%        | 40            |
| Femtosecond arcuate keratotomy of manuele limbal relaxing incision | 2%   | 1%         | 2             |
| Torische monofocale iol                                            | 2%   | 48%        | 97            |
| Postoperatieve laser vision correction                             | 0%   | 0%         | 1             |
| Bril of contactlenzen                                              | 0%   | 25%        | 51            |
| Er is geen speciale correctie nodig voor deze cataractpatiënt      | 0%   | 6%         | 12            |



### Vraag 60

In 2024 heb ik het volgende aantal torische monofocale IOL's geïmplantéerd:

| Antwoord  | 2023 | Percentage | Count (n=107) |
|-----------|------|------------|---------------|
| Geen      | 53%  | 9%         | 10            |
| 1 - 25    | 26%  | 45%        | 48            |
| 25 - 50   | 11%  | 26%        | 28            |
| 50 - 100  | 7%   | 10%        | 11            |
| 100 - 250 | 2%   | 9%         | 10            |
| 250 - 500 | 1%   | 0%         | 0             |
| > 500     | 1%   | 0%         | 0             |

### Vraag 61

Bij welk percentage van uw huidige cataractprocedures, bij patiënten met een klinische significant astigmatisme, zijn torische IOL's betrokken?

| Antwoord     | 2023 | Percentage | Count (n=107) |
|--------------|------|------------|---------------|
| Geen         | 36%  | 0%         | 0             |
| <10%         | 29%  | 46%        | 49            |
| 10 - 25%     | 25%  | 36%        | 39            |
| 25 - 50%     | 6%   | 12%        | 13            |
| Meer dan 50% | 5%   | 6%         | 6             |

### Vraag 62

Hoeveel graden postoperatieve rotatiefout is acceptabel na implantatie van een torische IOL voordat de visuele kwaliteit en de gezichtsscherpte nadelig worden beïnvloed?

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=105) |
|------------|------|------------|---------------|
| 0-4 graden | 38%  | 37%        | 39            |
| 5 graden   | 38%  | 41%        | 43            |
| 6-9 graden | 19%  | 20%        | 21            |
| 10+ graden | 6%   | 2%         | 2             |

### Vraag 63

Hoe lijnt u de beoogde plaatsingsas voor een torische IOL uit?

| Antwoord                                                  | 2023 | Percentage | Count (n=107) |
|-----------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Inktmarkering bij de spleetlamp zonder extra instrumenten | 12%  | 15%        | 16            |
| Inktmarkering met behulp van manuele markers              | 57%  | 66%        | 71            |
| Digitale markers (bv. Callisto, Verion)                   | 29%  | 36%        | 38            |
| App-based smartphone software                             | 2%   | 0%         | 0             |



#### Vraag 64

Hoe stelt u uw chirurgisch geïnduceerd astigmatisme vast?

| Antwoord                                                                                     | 2023 | Percentage | Count (n=107) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Stel het standaard op nul                                                                    | 15%  | 12%        | 13            |
| Gebruik een standaard gemiddelde waarde uit een publicatie of podiumlezing (dus bijv. 0,5 D) | 31%  | 32%        | 34            |
| Bereken het op basis van mijn persoonlijke resultaten                                        | 53%  | 56%        | 60            |

#### Vraag 65

Wat zijn de belangrijkste preoperatieve metingen die uw POWER-beslissingen bepalen bij het implanteren van een torische IOL?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                  | 2023 | Percentage | Count (n=107) |
|---------------------------|------|------------|---------------|
| Automatische keratometrie | 31%  | 33%        | 35            |
| Optische biometrie        | 76%  | 93%        | 100           |
| Tomografie (Scheimpflug)  | 44%  | 49%        | 52            |
| Topografie (Placido)      | 28%  | 39%        | 42            |
| OCT                       | 4%   | 7%         | 8             |
| Anders                    | 8%   | 3%         | 3             |

#### Vraag 66

Wat zijn de belangrijkste preoperatieve metingen die uw AXIS-beslissingen bepalen bij het implanteren van een torische IOL?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                  | 2023 | Percentage | Count (n=106) |
|---------------------------|------|------------|---------------|
| Automatische keratometrie | 29%  | 28%        | 30            |
| Optische biometrie        | 74%  | 80%        | 85            |
| Tomografie (Scheimpflug)  | 41%  | 55%        | 58            |
| Topografie (Placido)      | 28%  | 38%        | 40            |
| OCT                       | 4%   | 7%         | 7             |
| Anders                    | 11%  | 3%         | 3             |

#### Vraag 67

In hoeveel procent van uw torische IOL-gevallen moet u postoperatief een realignment uitvoeren?

| Antwoord      | 2023 | Percentage | Count (n=107) |
|---------------|------|------------|---------------|
| Minder dan 1% | 62%  | 71%        | 76            |
| 1-2%          | 25%  | 24%        | 26            |
| 3-5%          | 8%   | 5%         | 5             |
| 6-10%         | 4%   | 0%         | 0             |
| Ruim 10%      | 1%   | 0%         | 0             |



## Vraag 68

Wat beschouwt u als grootste barrières voor het uitvoeren van torische IOL-procedures in uw praktijk? (Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                                                                                             | 2023 | Percentage | Count (n=59) |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------|--------------|
| Kosten voor de patiënt of de kliniek                                                                                 | 59%  | 46%        | 38           |
| Verbeterd de uitkomst niet significant in vergelijking met sferische IOLs                                            | 6%   | 4%         | 3            |
| Extra tijd om deze patiënten zowel preoperatief als tijdens de operatie te behandelen                                | 29%  | 34%        | 28           |
| Moeilijkheden bij de behandeling van een postoperatieve refractie afwijking                                          | 18%  | 24%        | 20           |
| Beperking in beschikbare torische IOL-sterkte                                                                        | 1%   | 0%         | 0            |
| Niet in staat om het gewenste refractieve sferische resultaat te bereiken                                            | 12%  | 13%        | 11           |
| Kan niet voldoen aan de hogere verwachtingen van de patiënt die worden gecreëerd door bij betaling voor de procedure | 33%  | 37%        | 31           |



# Bilaterale Cataractoperatie (ISBCS) *Immediate Sequential Bilateral Cataract Surgery*

## Sectie 8

Onderstaande vragen zijn ter inventarisatie van uw houding ten aanzien van bilaterale cataractchirurgie d.w.z. het opereren van beide ogen van één patiënt in één sessie. Dit mede in het licht van de toenemende interesse in deze vorm van cataractchirurgie en het feit dat bilaterale cataractchirurgie volgens de cataract richtlijn nu geoorloofd is.

### Vraag 69

Voert u momenteel (weleens) bilaterale cataractchirurgie uit?

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=207) |
|----------|------|------------|---------------|
| Ja       | 55%  | 71%        | 147           |
| Nee      | 45%  | 29%        | 60            |

### Vraag 70

Bij hoeveel patiënten per maand verricht u bilaterale cataractchirurgie?

| Antwoord                  | 2023 | Percentage | Count (n=146) |
|---------------------------|------|------------|---------------|
| 1-5 patiënten per maand   | 54%  | 40%        | 59            |
| 6-15 patiënten per maand  | 21%  | 26%        | 38            |
| 16-20 patiënten per maand | 8%   | 12%        | 17            |
| >20 patiënten per maand   | 17%  | 22%        | 32            |

### Vraag 71

Zou u overwegen om in de nabije toekomst routinematig bilaterale cataractchirurgie uit te voeren?

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=60) |
|----------|------|------------|--------------|
| Ja       | 66%  | 65%        | 39           |
| Nee      | 34%  | 35%        | 21           |

### Vraag 72

Bij welke procedures zou u bilaterale chirurgie overwegen?  
(Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                                      | 2023 | Percentage | Count (n=201) |
|---------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Leeftijdsgebonden cataractchirurgie onder topicale verdoving  | 89%  | 85%        | 171           |
| Leeftijdsgebonden cataractchirurgie onder algehele anesthesie | 85%  | 83%        | 167           |
| Congenitale cataractchirurgie                                 | 15%  | 14%        | 29            |
| Phake intraoculaire lens implantatie                          | 13%  | 14%        | 29            |
| Refractive lens exchange                                      | 21%  | 19%        | 39            |



### Vraag 73

Met deze vraag willen wij inventariseren in welke mate onderstaande argumenten voor u belangrijk zijn in uw overweging om wel bilaterale cataractchirurgie uit te voeren. Als u een belangrijk argument mist kunt u dit toevoegen en in uw score meewegen. Wij verzoeken u om bij de ranking wetenschappelijke evidence, indien beschikbaar en u bekend, mee te wegen. *(Graag antwoord geven op alle opties)*

Count n=185

| Antwoord                                                                                                    | Importance, (n) % |                     |            |                 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------|------------|-----------------|
|                                                                                                             | Niet belangrijk   | Redelijk belangrijk | Belangrijk | Zeer belangrijk |
| Verzoek van de patiënt zelf                                                                                 | (2) 1%            | (36) 20%            | (74) 40%   | (72) 39%        |
| 2023                                                                                                        | 2%                | 17%                 | 48%        | 33%             |
| Patiënt voordelen (bijv. minder visites, geen anisometropie, gelijk druppelschema, sneller visueel herstel) | (5) 3%            | (29) 16%            | (72) 39%   | (77) 42%        |
| 2023                                                                                                        | 3%                | 13%                 | 44%        | 40%             |
| Organisatorische voordelen (bijv. minder ok-wissels)                                                        | (41) 22%          | (50) 27%            | (55) 30%   | (37) 20%        |
| 2023                                                                                                        | 25%               | 24%                 | 31%        | 20%             |
| Potentieel kostenvoordeel voor ziekenhuis en maatschappij (o.a. door één ok sessie, minder post-op visites) | (33) 18%          | (63) 34%            | (57) 31%   | (30) 16%        |
| 2023                                                                                                        | 18%               | 33%                 | 34%        | 15%             |
| Aanwezigheid van afzonderlijke producten en instrumentenpakketten voor rechter vs. linkeroog                | (14) 8%           | (19) 10%            | (46) 25%   | (104) 56%       |
| 2023                                                                                                        | 5%                | 13%                 | 31%        | 51%             |
| Anders                                                                                                      | (6) 4%            | (3) 2%              | (6) 3%     | (8) 4%          |
| 2023                                                                                                        | 4%                | 1%                  | 1%         | 5%              |



## Vraag 74

Met deze vraag willen wij inventariseren in welke mate onderstaande argumenten voor u belangrijk zijn in uw overweging om geen bilaterale cataractchirurgie uit te voeren. Als u een belangrijk argument mist kunt u dit toevoegen en in uw score meenemen. Wij verzoeken u om bij de ranking wetenschappelijke evidence, indien beschikbaar en u bekend, mee te wegen. (Graag antwoord geven op alle opties)

Count n=202

| Antwoord                                                                    | Importance, (n) % |                     |            |                 |
|-----------------------------------------------------------------------------|-------------------|---------------------|------------|-----------------|
|                                                                             | Niet belangrijk   | Redelijk belangrijk | Belangrijk | Zeer belangrijk |
| Geen bewezen effectiviteit                                                  | (108) 54%         | (34) 17%            | (44) 22%   | (7) 4%          |
| 2023                                                                        | 46%               | 20%                 | 24%        | 5%              |
| Risico op endoftalmitis                                                     | (45) 22%          | (50) 25%            | (49) 24%   | (55) 27%        |
| 2023                                                                        | 27%               | 23%                 | 26%        | 23%             |
| Risico op afwijkende targetrefractie door biometrie                         | (49) 24%          | (54) 27%            | (71) 35%   | (26) 13%        |
| 2023                                                                        | 18%               | 39%                 | 29%        | 14%             |
| Risico op cystoïd macula oedeem                                             | (48) 24%          | (81) 40%            | (48) 24%   | (23) 11%        |
| 2023                                                                        | 22%               | 43%                 | 24%        | 12%             |
| Risico op andere complicaties                                               | (38) 19%          | (59) 29%            | (66) 33%   | (36) 18%        |
| 2023                                                                        | 17%               | 36%                 | 34%        | 13%             |
| Potentiële daling in financiële vergoeding voor ziekenhuis en/of specialist | (78) 39%          | (57) 28%            | (49) 24%   | (15) 7%         |
| 2023                                                                        | 31%               | 25%                 | 22%        | 21%             |
| Potentiële juridische aspecten als bilaterale chirurgie verkeerd gaat       | (52) 26%          | (65) 32%            | (56) 28%   | (26) 13%        |
| 2023                                                                        | 22%               | 28%                 | 26%        | 23%             |
| Barrières voor implementatie                                                | (63) 31%          | (43) 21%            | (56) 28%   | (36) 18%        |
| 2023                                                                        | 25%               | 24%                 | 31%        | 15%             |
| Anders                                                                      | (9) 5%            | (0) 0%              | (3) 2%     | (12) 6%         |
| 2023                                                                        | 5%                | 2%                  | 2%         | 7%              |



# Cataract - Sustainability Questions

Sectie 9

## Vraag 75

Wat doet u aan het einde van de ingreep met het zojuist geopereerde oog?

| Antwoord                                                                                                      | 2023 | Percentage | Count (n=204) |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Zalf of druppels (bijv. antibiotica met steroïd) in het oog en een verband (oogkompres) plus kunststof oogdop | 24%  | 15%        | 30            |
| Zalf of druppels in het oog en een verband                                                                    | 1%   | 2%         | 5             |
| Zalf of druppels in het oog en een kunststof oogdop                                                           | 47%  | 24%        | 49            |
| Alleen een kunststof oogdop of een verband                                                                    | 3%   | 0%         | 1             |
| Alleen zalf                                                                                                   | 17%  | 37%        | 75            |
| Alleen druppels                                                                                               | 8%   | 22%        | 44            |

## Vraag 76

Gebruikt u onderstaande peri-operatieve medicijnen voor meerdere patiënten op dezelfde dag (multi-patient, same day), meerdere patiënten op meerdere dagen (multi-patient, multiple days) of per patiënt (single-patient)?

Count, n=199, 201, 202, 199

| Peri-operatieve medicijnen                  | Antwoord, (n) %         |                              |                |
|---------------------------------------------|-------------------------|------------------------------|----------------|
|                                             | Multi-patient, Same day | Multi-patient, Multiple days | Single Patient |
| Topicale mydriatica (bijv. tropicamide)     | (47) 23%                | (0) 0%                       | (152) 75%      |
| 2023                                        | 20%                     | 1%                           | 76%            |
| Topicale anaesthetica (bijv. oxybuprocaine) | (55) 27%                | (1) 1%                       | (145) 71%      |
| 2023                                        | 21%                     | 1%                           | 78%            |
| Jodium druppel in de fornix                 | (108) 53%               | (15) 7%                      | (79) 39%       |
| 2023                                        | 61%                     | 7%                           | 32%            |
| Zalf/druppel met antibioticum en/of steroïd | (172) 84%               | (9) 4%                       | (18) 9%        |
| 2023                                        | 78%                     | 3%                           | 15%            |



### Vraag 77

Zijn er items die u standaard ongebruikt weggooit uit uw custom pack?

| Antwoord             | 2023 | Percentage | Count (n=204) |
|----------------------|------|------------|---------------|
| Ja, 1-2 items        | 57%  | 49%        | 99            |
| Ja, meer dan 2 items | 17%  | 11%        | 23            |
| Nee                  | 26%  | 40%        | 82            |

### Vraag 78

Welke afmeting afdekdoek gebruikt u:

| Antwoord                                      | 2023 | Percentage | Count (n=205) |
|-----------------------------------------------|------|------------|---------------|
| Full body drape (van top to teen)             | 19%  | 16%        | 33            |
| Face drape (tot aan de patiënt zijn borst)    | 36%  | 41%        | 85            |
| Half body drape (tot aan patiënt zijn middel) | 45%  | 42%        | 87            |



# Refractie Chirurgie

## Sectie 10

### Vraag 79

Ik verricht refractiechirurgie:

| Antwoord | 2023 | Percentage | Count (n=250) |
|----------|------|------------|---------------|
| Ja       | 14%  | 10%        | 24            |
| Nee      | 86%  | 90%        | 226           |

### Vraag 80

Ik verricht de volgende refractie chirurgische behandelingen:  
(meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord          | 2023 | Percentage | Count (n=23) |
|-------------------|------|------------|--------------|
| PRK / LASEK       | 70%  | 87%        | 20           |
| Trans-PRK         | 48%  | 74%        | 17           |
| LASIK             | 41%  | 61%        | 14           |
| Phakic IOL (PIOL) | 59%  | 65%        | 15           |
| RLE               | 85%  | 74%        | 17           |
| KLEx              | 26%  | 17%        | 4            |

De volgende vraag/vragen is/zijn bedoeld om een idee te krijgen van het aantal uitgevoerde refractie chirurgische behandelingen per jaar.

### Vraag 81

Het aantal PRK/LASEK behandelingen per jaar dat ik uitvoer:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=17) |
|------------|------|------------|--------------|
| Geen       | 5%   | nvt        | nvt          |
| 1 - 25     | 42%  | 30%        | 6            |
| 25 - 50    | 21%  | 45%        | 9            |
| 50 - 100   | 16%  | 10%        | 2            |
| 100 - 250  | 11%  | 15%        | 3            |
| 250 - 500  | 0%   | 0%         | 0            |
| 500 - 1000 | 5%   | 0%         | 0            |
| > 1000     | 0%   | 0%         | 0            |



### Vraag 82

Het aantal Trans PRK behandelingen per jaar dat ik uitvoer:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=17) |
|------------|------|------------|--------------|
| Geen       | 0%   | nvt        | nvt          |
| 1 - 25     | 15%  | 35%        | 6            |
| 25 - 50    | 46%  | 29%        | 5            |
| 50 - 100   | 15%  | 24%        | 4            |
| 100 - 250  | 15%  | 12%        | 2            |
| 250 - 500  | 8%   | 0%         | 0            |
| 500 - 1000 | 0%   | 0%         | 0            |
| > 1000     | 0%   | 0%         | 0            |

### Vraag 83

Het aantal LASIK behandelingen per jaar dat ik uitvoer:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=14) |
|------------|------|------------|--------------|
| Geen       | 9%   | nvt        | nvt          |
| 1 - 25     | 36%  | 43%        | 6            |
| 25 - 50    | 0%   | 21%        | 3            |
| 50 - 100   | 9%   | 7%         | 1            |
| 100 - 250  | 18%  | 7%         | 1            |
| 250 - 500  | 18%  | 21%        | 3            |
| 500 - 1000 | 9%   | 0%         | 0            |
| > 1000     | 0%   | 0%         | 0            |

### Vraag 84

Het aantal PIOL behandelingen per jaar dat ik uitvoer:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=15) |
|------------|------|------------|--------------|
| Geen       | 5%   | nvt        | nvt          |
| 1 - 25     | 42%  | 33%        | 5            |
| 25 - 50    | 21%  | 20%        | 3            |
| 50 - 100   | 16%  | 27%        | 4            |
| 100 - 250  | 11%  | 13%        | 2            |
| 250 - 500  | 0%   | 7%         | 1            |
| 500 - 1000 | 5%   | 0%         | 0            |
| > 1000     | 0%   | 0%         | 0            |

### Vraag 85

Het aantal RLE behandelingen per jaar dat ik uitvoer:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=17) |
|------------|------|------------|--------------|
| Geen       | 5%   | nvt        | nvt          |
| 1 - 25     | 27%  | 18%        | 3            |
| 25 - 50    | 27%  | 12%        | 2            |
| 50 - 100   | 5%   | 24%        | 4            |
| 100 - 250  | 18%  | 24%        | 4            |
| 250 - 500  | 14%  | 18%        | 3            |
| 500 - 1000 | 0%   | 6%         | 1            |
| > 1000     | 5%   | 0%         | 0            |



**Vraag 86**

Het aantal KLEx behandelingen per jaar dat ik uitvoer:

| Antwoord   | 2023 | Percentage | Count (n=4) |
|------------|------|------------|-------------|
| Geen       | 0%   | nvt        | nvt         |
| 1 - 25     | 0%   | 100%       | 4           |
| 25 - 50    | 0%   | 0%         | 0           |
| 50 - 100   | 0%   | 0%         | 0           |
| 100 - 250  | 17%  | 0%         | 0           |
| 250 - 500  | 33%  | 0%         | 0           |
| 500 - 1000 | 0%   | 0%         | 0           |
| > 1000     | 50%  | 0%         | 0           |

**Vraag 87**

Wat is uw voorkeursbehandeling voor een patiënt met bijziendheid tot -3,0D?

| Antwoord          | 2023 | Percentage | Count (n=22) |
|-------------------|------|------------|--------------|
| PRK / LASEK       | 52%  | 27%        | 6            |
| Trans-PRK         | 16%  | 32%        | 7            |
| LASIK             | 8%   | 32%        | 7            |
| Phakic IOL (PIOL) | 0%   | 0%         | 0            |
| RLE               | 0%   | 0%         | 0            |
| KLEx              | 24%  | 9%         | 2            |

**Vraag 88**

Wat is uw voorkeursbehandeling voor een patiënt met bijziendheid -3,0D tot -6,0D?

| Antwoord          | 2023 | Percentage | Count (n=22) |
|-------------------|------|------------|--------------|
| PRK / LASEK       | 35%  | 18%        | 4            |
| Trans-PRK         | 8%   | 9%         | 2            |
| LASIK             | 31%  | 45%        | 10           |
| Phakic IOL (PIOL) | 0%   | 0%         | 0            |
| RLE               | 4%   | 0%         | 0            |
| KLEx              | 23%  | 27%        | 6            |

**Vraag 89**

Wat is uw voorkeursbehandeling voor een patiënt met bijziendheid meer dan -6,0D?

| Antwoord          | 2023 | Percentage | Count (n=23) |
|-------------------|------|------------|--------------|
| PRK / LASEK       | 8%   | 4%         | 1            |
| Trans-PRK         | 4%   | 0%         | 0            |
| LASIK             | 0%   | 9%         | 2            |
| Phakic IOL (PIOL) | 77%  | 87%        | 20           |
| RLE               | 0%   | 0%         | 0            |
| KLEx              | 12%  | 0%         | 0            |



### Vraag 90

Wat zijn volgens u de voordelen van Kerato-Lenticule Extraction (KLEx) t.o.v. een andere refractieve procedure? (Meerdere antwoorden mogelijk)

| Antwoord                                        | 2023 | Percentage | Count (n=20) |
|-------------------------------------------------|------|------------|--------------|
| Lagere incidentie van droge ogen                | 68%  | 55%        | 11           |
| Betere biomechanische stabiliteit van de cornea | 52%  | 55%        | 11           |
| Lagere incidentie van regressie                 | 12%  | 25%        | 5            |
| Minder herbehandelingen                         | 20%  | 10%        | 2            |
| Betere voorspelbaarheid refractie-uitkomst      | 16%  | 10%        | 2            |
| Er zijn geen voordelen                          | 16%  | 40%        | 8            |
| Anders                                          | 12%  | 20%        | 4            |

### Vraag 91

Wat zijn volgens u de twee belangrijkste voordelen van PHAKIC IOL'S in vergelijking met andere refractieve procedures? (Selecteer de 2 die van toepassing zijn)

| Antwoord                                     | 2023 | Percentage | Count (n=23) |
|----------------------------------------------|------|------------|--------------|
| Behoud van biomechanische stabiliteit cornea | 81%  | 83%        | 19           |
| Minder kans op droge ogen                    | 56%  | 52%        | 12           |
| Behoud toekomstige chirurgische opties       | 52%  | 61%        | 14           |
| Omkeerbaarheid                               | 70%  | 70%        | 16           |
| Minder intraoperatief chirurgisch risico     | 11%  | 4%         | 1            |
| Anders                                       | 7%   | 4%         | 1            |

*Einde enquête*



#### Tot slot

We hopen dat de uitkomsten van de enquête u meer inzicht hebben gegeven in de manier waarop we in Nederland cataract- en refractiechirurgie bedrijven en u wellicht aanmoedigen op bepaalde punten uw procedures aan te passen en de behandelingen (nog) duurzamer uit te voeren!

In 2027 zullen we opnieuw een enquête rondsturen en hopen dan ook weer op uw medewerking!